

ZAŠČITA PRIJAVITELJA - ŽVIŽGAČA

Zaščitni ukrepi za prijavitelja

Zakon določa več zaščitnih ukrepov, namenjenih zaščiti prijavitelja, ki v dobri veri poda prijavo kršitve v svojem delovnem okolju. Vsak deležnik v sistemu ima svojo vlogo pri zaščiti prijavitelja. Zaupniki in pooblaščen osebe organov za zunanjo prijavo morajo predvsem zaščititi identiteto prijavitelja, mu svetovati in izdati potrdilo o sprejemu prijave.

Osrednjo vlogo ima [Komisija za preprečevanje korupcije](#), ki lahko prevzame zaščito prijavitelja: če uradna oseba, ki obravnava zunanjo prijavo, oceni, da bi bilo to potrebno, prijavitelju izda potrdilo o upravičenosti do zaščitnih ukrepov in ga po potrebi napoti k ustreznim strokovnjakom (psihološka podpora). Komisija ima tudi osrednjo vlogo koordinatorja delovanja na področju zaščite prijaviteljev ter izdaja priporočila in pojasnila o vprašanjih, povezanih z vsebino zakona.

Prepoved razkritja identitete

Identitete prijavitelja ni dovoljeno razkriti nikomur, razen zaupniku in organu za zunanjo prijavo. Pod določenimi pogoji je identiteto mogoče razkriti na zahtevo državnega tožilca in na zahtevo sodišča. Tudi to razkritje ni dovoljeno, če bi razkritje ogrozilo življenje ali resno ogrozilo javni interes, varnost ali obrambo države.

Če pride do nedovoljenega razkritja identitete prijavitelja in poskusa ali grožnje s povračilnim ukrepom se to šteje kot lažji prekršek. Kot hujši prekršek je določena izvedba povračilnega ukrepa in razkritje identitete prijavitelja. Posamezen prekršek obravnava organ, ki obravnava zunanjo prijavo.

Izključitev odgovornosti prijavitelja

Prijavitelj ne odgovarja za razkritje informacij, kot so na primer davčna, poslovna, bančna ali druga z zakonom določena skrivnost.

Ta izjema pa ne velja za razkritje tajnih podatkov, poklicne skrivnosti odvetnikov in zdravnikov, tajnosti sodnih posvetovanj in podatkov iz kazenskega postopka.

Prijavitelj tudi ne nosi odgovornosti za pridobitev takšnih informacij, če takšna pridobitev ali dostop ni samostojno kaznivo dejanje.

Sodno varstvo

Če bi bil prijavitelj podvržen povračilnim ukrepom delodajalca, bi lahko uveljavljal sodno varstvo pred sodiščem z vložitvijo tožbe in zahteve za izdajo

začasne odredbe pri pristojnem sodišču. Glede na to, da je večina povračilnih ukrepov delovnopravne narave (kot na primer odpoved pogodbe o zaposlitvi ali premestitev), bo največkrat za sodno varstvo pristojno Delovno in socialno sodišče.

V takšnih primerih lahko sodišče zadrži ali odpravi povračilne ukrepe. Določena je tudi nujnost postopka, prijavitelj pa je oproščen plačila sodnih taks.

Prav tako zakon vzpostavlja domnevo, da je škoda, ki jo je utrpel delavec, posledica povračilnega ukrepa, zato delavcu tega ni treba dokazovati. Lahko pa delodajalec dokazuje, da ne gre za nedovoljen povračilni ukrep.

Brezplačna pravna pomoč

Prijavitelj je lahko v postopkih zoper svojega delodajalca ali v postopkih, ki jih delodajalec v zvezi s prijavo sproži proti prijavitelju, upravičen do brezplačne pravne pomoči. Pogoji za to je, da izkaže, da je pred povračilnim ukrepom podal prijavo.

Nadomestilo za primer brezposelnosti

Prijavitelj, ki bi zaradi prijave ostal brez zaposlitve, je upravičen do nadomestila za primer brezposelnosti, kot če bi mu prenehala pogodba o zaposlitvi brez njegove krivde (tudi na primer v primeru krivdne odpovedi s strani delodajalca).

Pogoj za uveljavljanje pravice je, da prijavitelj v postopku pred Zavodom Republike Slovenije za zaposlovanje predloži [potrdilo Komisije za preprečevanje korupcije o upravičenosti do zaščite](#) in da zaradi odpovedi toži delodajalca.

Nadomestilo je treba uveljaviti v 30 dneh po prenehanju delovnega razmerja. Do nadomestila so upravičene vse osebe, tudi če še niso dosegle minimalnega obdobja zavarovanja za pridobitev pravice do denarnega nadomestila za brezposelnost. Tem se v takem primeru prizna nadomestilo v višini minimalnega zneska denarnega nadomestila.

Da se izognemo zlorabam in da spodbudimo pošteno uporabo pravic, je določena obveznost delavca oziroma delodajalca, ki v sporu ne uspe, da znesek nadomestila vrne.

Psihološka podpora

Ker je lahko prijava kršitev psihološko zahtevna, predvsem ker je lahko prijavitelj zaradi prijave izpostavljen povračilnim ukrepom, je zakon predvidel tudi možnost, da Komisija za preprečevanje korupcije prijavitelja napoti k

ustreznemu strokovnjaku, ki mu bo nudil potrebno psihološko podporo v postopku. [Psihološko podporo izvajajo strokovnjaki iz centrov za duševno zdravje ali drugih ustreznih ambulant v javni mreži zdravstvene službe.](#)